

Наше слово Naše slovo

Обчасник Окресной організації Русинської оброди в Свиднику

Občasník Okresnej organizácie Rusínskej obrody vo Svidníku

IDENTYFYKACIJA RUSYNSKOHO ETNYKA

Rusyne (Rusnaci) žyly samostatni i nezavyslo od Ukrajiniv a samostatni aj pysaly svoju hystoryju i výtvyryly svoju vlasnu kulturu. Rusynska hystoryja a rusynska kultura mat množstvo charakterystyckých znakov, ktorými sa etnycy odlišuje od ukrajinskej hystoryji i ukrajinskej kultúry. Mnohý typologický znak predstavuje rusynske etnykum jak samostatnu hystoryčnu, kulturnu i narodnostnu skupynu. Dajaký z tých znakov sú uvedené nasledovni:

Покрачування на стр. 2

Rusynskij festival 2024

Tot festival je organizovaný od roku 2013. V dňoch 20-26 maja 2024 byl už jeho 12. ričník. Holovný program sja začal v pjatnycu 24. maja 2024. Počasie bylo dobre, pomohlo ku vysokoj učasty ľudej.

Покрачування на стр. 7

RUSYNSKÝ NARODNÝ SPIVANKÝ A ICH TEXTOVÝJ ZAPYS

Zberaňa a vydavaňa i vydyme, že v toj snahi ne sme na konci a treba v ňoj furt pokračovať. Vplyvat to z paru prýčin. Sama narodna

spivanka je živýj organizmus. Furt sa minyt, vŷvyjat, prisposobuje sa dobi i ľuďom jaký ju majú rady i považujú

ju za súčasť kulturnoho i narodnoho povedomia. Je to robota vŷvolávajúca uctu už vecej jak 150 rokov mnohých

Покрачування на стр. 5

Náš krajan Peter Vook

1. Mohol by si sa nám bližšie predstaviť?

Ahoj, Volám sa Peter Vook mám 33 rokov a pochádzam z obce Kurimka okr. Svidník a bývam v Bardejove. Vždy som mal sen pracovať ako hasič, a preto som sa rozhodol, v tomto odbore aj študovať.

Покрачування на стр. 4

Oslavy 80. výročia Slovenského národného povstania v obci Kríže a ich vojenská história.

Kríže v období Slovenského národného povstania (SNP) v roku 1944 boli významným centrom nášho národnoslobodovacieho boja, ba až v rámci strednej Európy. V piatok 30. augusta 2024 sa konali v obci Kríže oslavy

Покрачування на стр. 6

IDENTYFYKACIJA RUSYNSKOHO ETNYKA

Покращування зо страны 1

1. Archeologičný pamiatky 6.–9. storočia a tiež faktý paleolyngvystyký nesporni dokazujut juhoslovanskýj povod plemen osydľujucých pidkarpatsku nyžynu i predhorja Karpat. „Poveť vremennych let“ identyfikuje plemena prykarpatskoj nyžyný s etnonymom „Bieli Chorváti“, ale už v polovyci 11.storočia existuje len jeden etnonym „Rusíni–Ruthene“ prinesenýj kolonystami z východu nazývanýma „Rusyn“, „Rus“, chovateľami dobytky, pastierjami, osvojojučich napered pastvyska v horoch, polonynach a lem postupni osidľujučima udol’a potokoch.

2. Predkami Rusyniv bŷly „Bieli Chorvátí“. „Bieli Chorvátí“ nebŷly predkami Ukrajinciv.

3. „Ladkanka“ je svaľbjana spivanka jednoho rusynskoho kmeňa a to Lemkiv. Povodnŷma tvorcami ladkankŷ bŷly predkove Rusyniv – „Bieli Chorvátii“, jakŷ ŷŷly na severnij strani Karpat. Ukrajinci ladkankŷ nepoznajuť. „Bieli Chorvátii“ nebŷly predkami Ukrajinciv, proto Ukrajinci ladkankŷ od „Bielych Chorvátov“ neprevŷaly.

4. Nazývaly sme ša Rusynami už v „r. 860“, t.j. o 130 rokov skorej sme pryjali kresťanstvo jak Kyjevskia Rus. Dostaly sme svoje biskupstvo i pysmo i tota skutočnosť nas upýlni odlyšuje od Ukrajinciv jak hystoricku spoločnosť.

5. Spivanka o „Štefanovi vojvodovi“ je rusynska, bo bŷla zapysana na etnyckim rusynskŷm uzemi na Šaryši i v rusynskoj reči Lemkiv, jakŷ sut jej tvorcami, nositeľami i vlastnykami. Spivanku o Štefanovi vojvodovi ne je moŷne posudŷuvaty jak ukrajinsku spivanku, bo Ukrajinci nebŷly jej tvorcami ani nosyteľami.

6. Rusyne Halyčynj i Karpat a Ukrajinci z nižyn rik Dnepyr i Dnestyr tvorjat dva rozdilnj od sebe nezavisly narodj, narodnoj hystoryji i kulturj. Etnycka hranyca Rusyniv sa prekrjvat z imaginarnov hranicov rusynskoj reči. Rozdil medži Rusynami i Ukrajincami je v sposobi žyvota, pryrodnjch podmynok, v sposobi mjsleša, v etnykjch kontaktoch, v reči, v ľudovoj hudbi, odevi, ľudovoj archytekturni. Etnykum objvane ruskjma - Halyčanami je dyferencuvane i nejednotne, ale polytycki i kulturni je nezavysle od etnyk a ruskjch Ukrajinciv. Etnykum ruskjch Ukrajinciv z nižyn Dnepra i Dnestra sa považovalo za odlyšne od Halyčaniv, Lemkiv i Huculyv. Ukrajinske etnykum z

nyžyn ša od horskoho rusynskoho etnyka
odlyšuje sposobom žyŷvota, zamestnaŷa,
kontaktami, rečov, hudbov, odevom, řudo-
vov archytekturev i stavytel'stvom. Etnyc-
ka hranyca midži Rusynami i Ukrajincami
je tam, de ša prekrřvat imagynarna hrany-
ca ukrajinskoj i rusynskoj reči.

7. Rusynska kultura je sučasťov „horskoj valasko-karpatskoj kulturŷ“. Ukrajinska kultura mat rivnŷj, pol'nohos-podarskŷj, južanskŷj charakter z prvkami kozackoj, bojovnyckoj mynulosty (Zaporožje, Kubaň).

8. Zistilo sa, že vekšyňa tzv. valasko-rusynských sel nebýla osydl'uvana ľudmy z hornoho Zemplyna, ale zo severných svahiv Karpat. Toto tvrďzyňa potvrdžuje i skutočnosť, že blyžše sut sobi rusynskŷ dijalektŷ v smeri sever-juh jak v smeri vŷchod-zapad.

9. Rusyne žyjut na kompaktnim
uzemi serednoj Evropy, ale sut rozdeleny
do vecej štativ: Slovensko, Pol'sko, Ma-
d'arsko, Ukrajina, Rumunsko, proto sut
malo jednotny pri rišinu zakladnyh na-
rodnnyh otazok. Pered 250 rokmi odyšla
zo Slovenska skupyna Rusyniv do Juho-
slaviji a tam žyjut do hneskaj i hlašat ša k
rusynskoj narodnosti. V 20. storoču odyš-
lo veľo Rusyniv za robotov do Amerykj,
Kanady, Francuzka, Nimecka i tam žyjut
do hneskaj, ale hlašat ša k Rusynom.

10. „Melodyji ľudových spivanok Rusyniv“¹ sut korotkŷ, malo hudobni rozvynutŷ v uzkim ambyti (rozsah spivankŷ), rytmicky ovplyvnenŷ slovenskŷma, častočni i poľskŷma spivankami, hlavni po rytmickoj stranki. Ukrajinskŷ ľudovŷ spivankŷ majut dovšu melodyju, ŷyrokŷj ambitus, sut ovplyvnenŷ talijanskov hudbov cirkovnoho ŷpivu.

11. U Rusyniv ša repertoar rozšyryl o „novouhorsku spivanku AA5BA“. Ukrajinci taky typ spivanky nepoznajuť.

12. Rusyne majut inakšy janský (so-bitkový) spivanký jak Ukrajinci.

13. „Vyflejemskú hru“ Rusyne prevzály od Slovakiv i prysposobyly ju na podminky rusynskoj reči, formuvaly i šyrly ju Rusyne a vplyvmi „vertepu“ z Pidkarpatskoj Rusy i poľskej šopky. Zapysana je na rusynskym etnickym uzemi v rusynskoj reči. Proto je vyflejemska hra rusynska a ne ukrajinska.

14. „Baladý“ Rusyne preberaly od zapadu, prisposobuvaly i transformuvaly do vlasnoj rusynskoj řeči, v jaky byly jej nosyťelami. Rusyne byly tvorcami i

nosyiteľami vlastných balad, jaký ša iší nestyhlý rozšýřýtý za hranicí rusynskoj řeči a sut typický rusynským baladickým výtvorom. Ne je nyjaka pryčina totý balady nazývaty ukrajinskýma ľudovýma baladami.

15. Zo štrukturalneho hľadyska sú rusynský spivanký vo veľkých množstvách „hypotonálny“. Harmonycke dumaňa ša u Rusyniv rozvyjalo під впливом західної церковної музики. На Україні несут іудові спиванкы в гипотоналытох, гармоныке мýсьляна вýспело ове́ло скорей як у Русынів і бýло овплывнене талыянскых школ церковної музики.

16. Rusyne žyjuť v susidstvi zo Slovakami, Poľakami, Ukrajincami, Maďarami, Rumunami, Romami. Kulturný hudobný hodnotý preberajúť zo zapadu a iba posledných 70 rokiv dopýlnyly rusynskýj spevnýj repertoar novovýtorený ukrajinský spivanký. Novovýtorený ukrajinský spivanký neovplyvnyly štrukturu ľudovej rusynskoj melodyký.

17. Za etnokulturnu špecyfickosť Rusyniv na Slovensku ša z hľadiska ľudového stavebníctva považuje:

- Dyspozyčne ryšiňa obydľa z kumulovanov funkcyjov vstupneho prostoru do domu i mlatovyska, jakŷ ša po rusynskŷ volajut „bojisko“

- „pec bez otvoreného ohnyska v izbi“, jaka ša okrem vykurovaňa i pečeňa chlyba využívala i na varylňa

- „derevjanȳ cerkvȳ z ikonostasom“

18. Do II. švitovoj vojny nebýlo na Slovensku nyjakých Ukrajinciv, či Rusyniv-Ukrajinciv, ani ukrajinských spivanok abo inakšých prejaviv ukrajinskej ľudovej kultúry. Pomenovaňa „ukrajinský“ na Slovensko prynesla až „komunystycka ukrajinyzačna štatna polytyka“.

19. Do II. švitovoj vojnĕ znamenalo v rusynskĕm regijoni slovo „ukrajinskĕj“ etnycke uzemje za oblukom karpatskĕch hor na rivnynach rik Dnepŕr i Dnestŕr na Ukrajinu. V r. „1952“ Rusyniv urjadni premenuvaly na Ukrajinco. Ukrajinizacna ŝtatna polytyka na Slovensku ŝja nestala narodnostnov zalezŕtost'ov Rusyniv, ale ŝŕvnost'ov pre pracovnykiv v novo zrzadŕenĕch ŝtatnĕch i obŕjanskĕch ukrajinskĕch inŝtytucijach na Slovensku. Pracovnov ulohov pracovnykiv ukrajinskĕch kulturnĕch inŝtytuciji i organizaciji bĕlo presvidŕaty Rusyniv, ŝe sut Ukrajinci.

20. Komunistycka strana v Česko-

IDENTYFYKACIJA RUSYNSKOHO ETNYKA

Покрачування зо страны 2

slovensku i jej pydkarpatska sekcyja si už v r. „1926“ osvojila nazor Ukrajinskoj komunystyckoj straně, že obyvatele prešovskoho regijonu nesmotriat na toto jak ša sami volajut, sut Ukrajinci i hocjaka inakša narodnostna orijentacija bñ ša mala ignoruvaty. Problem narodnoj rusynskoj identitěj ostal nevřyřeněj.

21. Po r. „1989“ šja Rusyne na Slovensku združěly v obějanskěm združěnu „Rusynska obroda“, jaka stojit v čely rusynskoho narodnoho obrodžěna na Slovensku. Cělom rusynskoho narodnoho obrodžěna je dořahnuty, žeby ša pomenuvaňa „rusynskěj“ stalo samostatněm i nezavislěm pojmom od pomenuvaňa „ukrajinskěj“.

22. V r. „1995“ Rusynska obroda kodyfikovala rusynskěj jazěk jak materynskěj spysovněj jazěk Rusyniv. Pry ščytaňu obyvateľiv, domiv i bytiv v r. 2001 šja v Prešovskěm kraji pryhlasylo gu rusynskoj narodnosti 21 000 oběaniv a gu ukrajinskoj narodnosti iba 6000 oběaniv. Proto nit dovod, žeby štatněj funkcijonare na Slovensku tverdyly, Rusyne bñ maly bñty Ukrajincami.

23. Rusyne vo svojoj hovorovoj reči pouřyřjavut hlaskě „bř“ a „g“ a od r. 1995 sut totě hlaskě pouřyřvaně aj v kodyfikovaněm rusynskěm jazěku. Ukrajinci totě hlaskě v hovorovoj reči nepouřyřjavut i nemajut ich ani v gramatyki ukrajinskoho jazěka. To znamenat, že šja ukrajinčina

nemože pouřyřvaty u Rusyniv jak materynskěj jazěk.

24. Rusynske narodne obrodžěna bude realne řtodě, jak bude uznana nezavysla rusynska narodnost, nezavyslěj dejěnj Rusyniv, rusynska kultura, koly ša bude vřučuvaty materynskěj rusynskěj jazěk v řkoloch, jak bude rozhlasove vřsělaňa pre Rusyniv v rusynskěm jazěku, jak bude realizovaněj vřřkum, evydenyija i prezentacija rusynskoj hystoryji, kulturě i „nřrodnost“ v muzejnycťvi a jak bude zabezpečene reřpektuvaňa řudskěch prav Rusyniv na sebeurčěna v praxi.

KALIŇÁK, J.

Domovyna karpatskěch Rusyniv

Što ša prypravuje?

V r. 2025 zbornyk řudověch řpivanok od Milkě Zbihlejovoj zo Stročyna okresu Svydnyk

V r. 2025 Spevnyk Inřtrumetarijum – O hudobněch nastrojoch + USB od řuboslava Kaliňaka

Náš krajan Peter Vook

Покрачування зо страны 1

Strednú školu som absolvoval v Košiciach následne som chcel ísť na vysokú školu do Žiliny. Letná brigáda v Taliansku však moje plány zmenila a ostal som žiť v Taliansku dva roky a k štúdiu a práci hasiča som sa už nikdy nedostal. Následne som sa vrátil domov na Slovensko a začal podnikat'. Začiatky som mal náročné a mal som existenčné problémy, no vždy som bol odhodlaný dať do toho všetko a nakoniec sa to vyplatilo. "haha" Som majiteľom spoločnosti KAUFMANN group ktoré tvoria štyri spoločnosti a pôsobíme v interierovom odvetví alebo nábytkárstve. Len pre predstavu o čo sa jedná. Pracovali sme pre známe spoločnosti ako McDonald's, Deichmann, NH Hotel a podobné spoločnosti, ktorým sme zariaďovali prevádzky.

2. Pochádzaš s nášho kraja, kde žijú aj národnostne menšiny, medzi ktoré patria aj Rusíni. Aký máš k nim vzťah?

K Rusínom mám veľmi blízky vzťah, pretože som jedným z nich. U nás doma sa inak ako po rusínsky ani nerozpráva a vždy som sa hrdo hlásil k tejto menšine a nikdy som sa za to nehanbil. Veľmi sa mi páči na Rusínoch ich pokora, dobrosrdečnosť, úprimnosť a hlavne Rusnacky temperament "haha". Rusíni majú krásnu ľudovú hudbu, svoje tradície a páči sa mi, že sa to dodnes udržiava, no nie v takej miere ako to bolo predtým. Myslím si, že z časti je za to zodpovedný nástup technológií a mladú generáciu viac zaujímajú trendy zo zahraničia. Svet sa viac otvoril, dáva viac možností mladým ľuďom a tak dochádza k presídľovaniu tejto menšiny. Treba si však uvedomiť, že svet je krásny práve preto, lebo je rôznofarebný. Predstavte si aké by to bolo, keby naše tradície zanikli napríklad o 100 rokov, človek pôjde do Číny alebo do Afriky a každý národ by bol totožný. Rovnaké jedlá, jazyk, zvyky ľudia by boli rovnako oblečení. Svet by stratil čaro. Ľudia cestujú po svete, lebo chcú vidieť inú kultúru, ochutnať iné jedlá, spoznať iné zvyky. Preto je podľa mňa dôležité si zachovať svoju tvár, nestratiť tak svoju identitu a jedinečnosť v podobe týchto zvykov a ďalej ich propagovať, šíriť a nehanbiť sa za to kým sme. Zostať hrdým Rusínom!

3. Mnoho ľudí z regiónu pracuje v zahraničí, aké sú Tvoje skúsenosti? V čom vidíš výhody a nevýhody práce v zahraničí?

Áno, skutočne mnoho Slovákov pracuje v zahraničí a obzvlášť z nášho regiónu. Každá skúsenosť je pre človeka dobrá, ale DOMA JE DOMA. Sám som si tým

prešiel, takže viem o čom hovorím. Ja som žil dva roky v Taliansku a dodnes Taliansko považujem za svoj druhý domov. Mám tam dodnes priateľov a obchodných partnerov a stále sa tam rád vraciam. Do Talianska som sa vybral hneď po strednej škole. Prvotne to mala byť letná brigáda na zber hrušiek, no potom prišla pracovná ponuka a ostal som tam dva roky. Z počiatku som pracoval ako montážnik na fotovoltaiických paneloch na výrobu elektrickej energie a neskôr ako vodoinštalatér. Zo začiatku to bolo pre mňa ťažké, pretože som neovládal jazyk a cítil som sa v kolektíve trápne keď som napr. sedel s kolegami na obede a bol celý čas ticho. Našťastie ma situácia prinútila sa jazyk rýchlo naučiť a už po pár mesiacoch som sa vedel slušne dohovoriť po Taliansky. Najviac k mojej terajšej znalosti mi dopomohol môj dobrý priateľ a bývalý kolega Cristiano, ktorý ma vždy opravil, keď som niečo povedal zle. Na zahraničie spomínam len pozitívne, ale stále mi chýbal domov. Ako výhodu pracovať v zahraničí je určite platové ohodnotenie. Človek si v zahraničí dokáže

Peter Vook

skôr naštetriť na svoje potreby ako u nás. Samozrejme doba sa trošku zmenila, no stále to je zaujímavé. Náklady na život v zahraničí by som porovnal k nákladom na Slovensku, no výplaty sa stále líšia od tých našich. Ako nevýhodu si myslím, že je to odlúčenie od blízkych a priateľov.

4. Čo by si chcel zmeniť v regióne? Ako vidíš jeho budúcnosť? Ako by si zastavil úpadok niektorých odvetví a riešil nezamestnanosť?

No, toto je dosť ťažká otázka, ale pokúsím sa na ňu odpovedať. V našom regióne konkrétne v okrese Svidník, je hlavným

problémom málo pracovných príležitostí. Už vyššie som spomínal, že svet sa viac otvoril a dáva viac možností mladým ľuďom pracovať za vyššie mzdy, viac kultúrneho vyžitia, viac možností pre vzdelanie a podobne. Toto všetko má za následok aj úpadok regiónu. Ak by som mal čarovnú paličku tak určite by som chcel, aby sa náš región nevyľudňoval, ale práve naopak, aby populácia v regióne stúpala. Myslím si, že keby slovenská vláda ťahala viac investorov na východ, tak by to bolo kľúčové aj pre náš región. Nášmu regiónu by možno stačil len jeden kľúčový investor a región by to naštartovalo, to je však už v kompetencii vedenia nášho regiónu alebo mesta, aby sa o niečo také usilovalo. Určite regiónu pomôže aj dlho sľubovaná rýchlostná komunikácia, ktorá urýchli spojenie s krajským mestom Prešov a odkloní enormnú kamiónovú dopravu. Sú mechanizmy ako pomôcť nezamestnanosti a to formou využívania eurofondov. Veľmi sa mi páči regionálny príspevok, kde o rozdelení financií z EÚ rozhoduje konkrétny región. Sami sme takto získali dotáciu v celkovej výške projektu 150 tisíc eur, ktoré sme dostali vopred na účet a až následne dokladovali využitie financií. Pomohlo to vytvoriť 5 nových pracovných miest. Toto vidím ako jednu z ciest ako znížiť nezamestnanosť v regióne a nakopnúť tak buď podniky ktoré potrebujú modernizovať, no v súčasnosti sa trápia, alebo novovzniknuté prevádzky a zároveň ako cestu efektívneho využívania eurofondov.

5. Aký je tvoj názor na podnikateľské prostredie u nás?

Podnikateľské prostredie na Slovensku je zaťažené zbytočnou byrokraciou, na ktorej parazitujú rôzni podvodníci napríklad na DPH (vysvetlím neskôr). Odvodová záťažnosť a aj tá daňová podkopáva nohy podnikateľom. V roku 2025 nás čaká zvýšená DPH. Je to začarovaný kruh, pretože znovu sa zvýšia ceny pre koncového užívateľa, následne si ľudia menej dovoľia a to dopadne na podnikateľov a následne na pracovné miesta. Stačilo by zrušiť DPH medzi firmami a tak by ostávali peniaze v rozpočte, pretože by nevznikali následne podvody s DPH. Otázkou je že komu to vyhovuje, aby to tak ostalo. To je vlastne aj dôvod zvyšovania DPH a to nízky rozpočet. Už teraz funguje pri stavebných prácach medzi dvoma podnikateľskými subjektmi, ktorí sú platcovia DPH prenos daňovej povinnosti podľa paragrafu §69 a funguje to vynikajúco. Takisto som za zvyšovanie miezd pre zamestnancov, ale mohli by sa zafixovať odvody a viac dopriať práve ľuďom, aj to by malo znovu vplyv na

RUSYNSKÝ NARODNÝ SPIVANKÝ A ICH TEXTOVÝJ ZAPYS

*Покрачування зо страны 1
folklorystiv.*

Rusynský narodný spivanký majut veľo spoločných znakov, hlavni zo spivankami z okolitých etnických oblastej. Badaty tu vplyv slovenskej, ukrajinskej, maďarskej, poľskej i českej spivankovej kultúry, ale i naopak. Ale treba priznavať, že i napretek intenzivným, interetnickým vplyvom nedošlo tu gu nyvelizacyji nacyjonalných znakov ľudovej hudobnej kultúry, naopak, gu jej obohatiť.

Nasledni uvádzam dvi koledy z okresu Svydnyk. Text spivanký je zapísaný latinkov v rusynskom jazyku i je potrebne poznaty toty znaky:

i – používame pri mjachkoj výslovnosti slabyk, pomjakuje spoluhlaska pered nym.

y – používame pri tvrdoj výslovnosti.

ŷ – používame pri tvrdoj výslovnosti slabyk jak je ruske „ы“ (jeri).

Predkladaný spivanký **“Koly jasna zvizda”**, **„Staň že hore staň”** sú z narodpysnoj oblasti Šaryš, rusynskoho etnika.

Informatorka byla sukromni hospodarjačov gazdyňov a vo svojom sely Vyšnýj Komarnyk i znamov spyvačkov. Vyľučil jem zasahy do textiv spyvanoho prejavu, jakyj jem z technických pryčyn zapysal latinkov v rusnackom jazyku a ne kodyfikovanov azbukov.

Náš kraján Peter Vook

Покрачування зо страны 4

konzumáciu a väčší dopyt po všetkom. Ako vravím, všetko to je jeden začarovaný kruh, ktorý ja zmeniť nedokážem.

6. Do ktorých kultúrno- spoločenských aktivít sa zapájaš a akou formou?

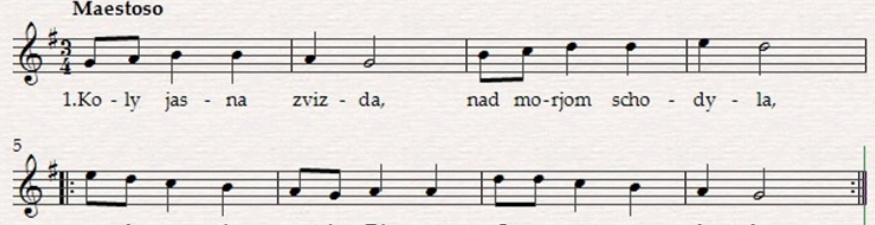
Zúčastňujem sa rôznych podujatí v našom regióne a zároveň na tieto kultúrne aktivity ako spoločnosť prispievame ako sponzor finančnými prostriedkami, alebo darom do tomboly napr. poukážka na výrobu nábytku v určitej hodnote a podobne, nakoľko máme výrobu nábytku. Počas Covidu sme základným školám vo Svidníku darovali stojany na dezinfekciu rúk pred vstupom do budovy. Asi takto nejako vyzerá naša spoločenská aktivita.

7. Podľa čoho sa v živote riadiš a aké plány máš do budúcnosti?

Vždy som sa riadil mottom „Nauč sa milovať to, čoho ťa učili sa báť.” to ma prinútilo vystúpiť z komfortnej zóny a posúvať

Koly jasna zvizda

Maestoso

1. Ko - ly jas - na zviz - da, nad mo-rjom scho - dy - la,
to - dy pre - sja - ta - ja Di - va, sŷ - na po - ro - dy - la.

2. Jak ho porodyla, krasno mu povidat,
luľaj, čučaj sam sŷn božyj, bo ja by bars spala.

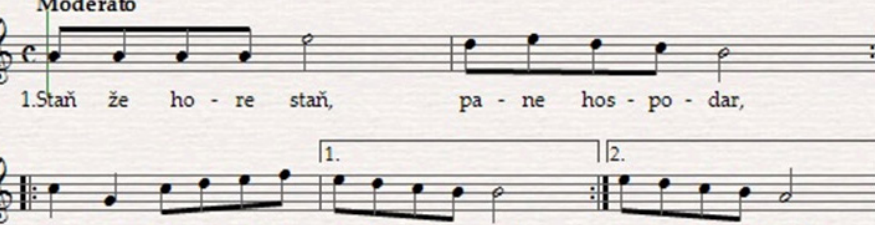
3. Počekaj me mamko, lem jednu hodynu,
pokŷľ ja ti dam prynesty iz raju perynu.

4. A sŷnu mij sŷnu, to by ty urobyl
iši nejet lem hodyna, jak jes šja narodyl.

5. Mamko moja myla, ci bys to viryla,
že ja stvoryl nebo, zemľu i šyto stvoriňa.

Staň že hore, staň

Moderato

1. Staň že ho - re staň, pa - ne hos - po - dar,
bo u tvo-jim dvo-ri, ve - ly - ka ra - dost, ve - ly - ka ra - dost.

2. Velyka radost i boža mylosť,
staň že hore staň, pane hospodar.

3. Yšly try krali, až od východu,
klaňalysja tomuto rodu.

4. Jasna zvizdočka, jich provodyla,
pana hospodarja, nam zobudyla.

sa v živote ďalej. Vždy som chcel niečo vybudovať, na čo budem hrdý ja a moja rodina. Keď sa pozriem dozadu tak vidím vo svojom živote veľký skok a všetko to čo som chcel, začína mať podobizeň toho, čo som chcel vybudovať. Stále ma však čaká veľa práce, veľa výziev, ktoré musím spolu s mojimi kolegami absolvovať, aby sme dosiahli náš cieľ. Moje plány do budúcnosti

sú, vybudovať jednu z najmodernejších a technicko inovatívnych spoločností na výrobu nábytku v regióne. Postupne chceme automatizovať proces výroby do takej miery, aby to pracovníkov vo výrobe čo najmenej fyzicky zaťažilo a samozrejme, aby sme zvýšili naše výrobné kapacity.

Peter Kaputa

Oslavy 80. výročia Slovenského národného povstania v obci Kríže a ich vojenská história

Покрачування зо страны 1

80.výročia vypuknutia Slovenského národného povstania. Spomienkové stretnutie moderoval pán Štefan Híj. Na oslavách vystúpili Bardejovskí heligonkári a ďalší folklóristi. Starostkou obce je Oľga Dutková, obec má 62 obyvateľov.

Povstalecká vatra

Bardejovskí heligonkári

Kríže mali nielen miestny vojensko-strategický význam aj za prvého vojenského mapovania Uhorska v roku 1769. Dokazuje to teraz veľmi cenná nemecká, vojensky dobová, topografická a textová faktografia Uhorska o nich v 8 bodoch. V bode dva textu je uvedené, že Kríže ležia po obidvoch stranách údolia, ich kostol a mlyny sú drevené (von Holz) a v bode tri je zaznamenané, že potok nie je značný (betrachtlich), ale spája dedinu (vereini-

gen). Je tesný, kamenistý, povozmi a koňmi nepriechný. Lesy sú položené vysoko. Pri dobrom počasi je cesta v smere do Bogliarky priechodná aj ťažkými povozmi. Toto sa uvádza v bode šesť. Posledné dva body píše o primeraných ďalších okolitých lesoch. Z tu pripojenej mapy z prvého vojenského mapovania z roku 1769 tiež vyplýva, že na Krížoch boli vtedy dva mlyny. Pravda, dnes ich lokalizáciu nemožno identifikovať v teréne.

Popoludne s rusynským folklorom u Nyžňoj Jadlovy

V nedeľu 27. októbra 2024 u seli Nyžňa Jadlova byla kulturna akcia pid nazvom Popoludne s rusynským folklorom. Prypravlylo ho vedžiňa sela, starosta sela Vladimir Šandala v spivpraciji s poslanca-my sela. Festival finanční pidporil Fond na

podporu narodnostnych menšin (KULT-MINOR). V programy vystuply: Hicmusic (Daniel Hic st., Daniel Hic ml, Mikuláš Surgent, Ľuboš a Gabriel Kaliňakovy) i ďalšy.

Program moderuval Tomaš Michal

Babjak. Na akcii byla aj vystava fotografiji etnografa Ivana Čižmara. Selo festival organizuje každý rik aj choc je maleňke. Ľude byly spokojny s akciou a čakajut ju aj o rik.

Mgr. Vladimír Šandala
starosta obce

Rusynskij festival 2024

Покрачування зо страны 1

Vystupyly Orfeus, PULS z Prjašova, divčata zo SEUK-u. Zabavu vo voľnij zoni otvarjav i zaperav veselicioj Dominik Fabrici.

Subotnyj holovnyj program začal rusynskij spivajučyj poet - Vladislav Syvyj, FS

Dubrova. Najbivša učať byla na vystupišu znamyh Kandračovciv. Voľna zona naležala „ Molodomu Svidnyčanovy“ i domašnij kapeli DOLT. V ostatnij deň festivalu zavytaly domašni kolektivy i hosti DFS Komanička, DFS Podkovička, DFS

Makovička. Po žrebovaňu vyhernych permanentok o hodnotny ciny zakončiv Rusynskij festival oblubenyj ditskij spivak Miro Jaroš.

Peter Kaputa

Vladislav Sivý

Orfeus

Festival tradyčnoj ľudovoj kultury u Vyšnym Mirošovi-34. ričnyk

U seli Vyšnyj Mirošiv sja v nediľu poobidi 4. augusta 2024 začal o 14. hodyni festival. Akcia byla pri budovy siľskoho urjadu. V kulturnym programi vystupily:

Dalibor Braja, Dančovy, František Ferenc, Dity z V. Mirošova, Marek Žolták, FS Makovica, Terhi Voďi, Labirsky Beťare. Akcia byla realizovana s finačnou pidporou

Fondu na pidporu kultury narodnostnych menšin Kult Minor. Akciu moderoval Tomáš Michal Babjak. Starostkou sela je Jana Štešková. Obyvateliv je tu 600.

Deti z V. Mirošova

Pani starostka s manželom

Христос раждаєт ся!

Славите Его!

ПОЗВАННЯ

POZVÁNKA

Окресна організація Русиньской оброды

а

Місто Свидник

Вас позывають на

32. річник Віфлеємского вечера

8. децембра 2024 о 15. 00 год.
в Домі культури у Свиднику

Акція організує ся с фінанчнов підпоров

ПОЗНАШ ВШЫТКЫ БУКВЫ?

1.	а	А	а	А
2.	б	Б	б	Б
3.	в	В	в	В
4.	г	Г	г	Г
5.	г	Г	г	Г
6.	д	Д	д	Д
7.	е	Е	е	Е
8.	є	Є	є	Є
9.	ё	Ё	ё	Ё
10.	ж	Ж	ж	Ж
11.	з	З	з	З
12.	і	І	і	І
13.	ї	Ї	ї	Ї
14.	и	И	и	И
15.	ы		ы	
16.	й	Й	й	Й
17.	к	К	к	К

18.	л	Л	л	Л
19.	м	М	м	М
20.	н	Н	н	Н
21.	о	О	о	О
22.	п	П	п	П
23.	р	Р	р	Р
24.	с	С	с	С
25.	т	Т	т	Т
26.	у	У	у	У
27.	ф	Ф	ф	Ф
28.	х	Х	х	Х
29.	ц	Ц	ц	Ц
30.	ч	Ч	ч	Ч
31.	ш	Ш	ш	Ш
32.	щ	Щ	щ	Щ
33.	ю	Ю	ю	Ю
34.	я	Я	я	Я
35.	ь		ь	

ЗАГАДКА

Što je medži zemľov a nebom?

(bukva „a“)

VINČOVAŇA

Vinčuju vam, vinčuju sčaslyvŷj Novŷj rik,
žebŷ šja vam zrodyla pšenycja i bib,
snip pry snopi, kopa pry kopi,
gazda medži vozamy,
jak misjac medži zvizdami

Zdroj: HRIB, J.: Šlabikár pre 2. ročník ZŠ s vyučováním rusínskeho jazyka a kultúry. Rusínska obroda. Prešov 1994, 85 s., s. 80, 81

Наше слово, Naše slovo – občasník rusínskej obrody vo Svidníku. Periodicita vydania 2x ročne v máji a v decembri. Vydáva občianske združenie Okresná organizácia Rusínskej obrody vo Svidníku, IČO: 42 086 655. Sídlo: Karpatská 838/14, 089 01 Svidník. Realizované bez podpory štátnych fondov.

Autor článkov a zodpovedný redaktor: Mgr. Peter Kaputa, evidenčné číslo: EV5650/18.

Svoje názory a príspevky do novín posielajte na imejlovú adresu redakcie: slovonase@gmail.com, tlač: Tlačiareň svidnícka, s. r. o., NEPREDAJNÉ.